

SZOLGÁLATI

vagy

HONVÉDELMI ÉRDEMÉREM?

Varga Ottó

2026. április 29.

TARTALOMJEGYZÉK

- I. Bevezető
- II. Szolgálati Érdemérem 1964
- III. Szolgálati Érdemérem 1965
- IV. Honvédelmi Érdemérem 1965
- V. Érdekességek

I. Bevezető

A 2024-ben a Signum Laudis Fórum számára megírt „Szolgálati vagy Honvédelmi Érdemérem” tanulmányom, az azóta előkerült dokumentumok, adatok, információk által nem csak bővítésre érdemes, hanem átalakítandó is.

Jogosan merül fel egy laikus vagy egy kezdő és még nem jártas gyűjtő gondolatvilágában a kérdés egy ugyanazon formájú és megjelenésű kitüntetésről. Ugyan az, de mégis más a megnevezése? Vajon hogyan jön a képbe a „Haza Fegyveres Szolgálatában” feliratú Szolgálati Érdemérem? A Gordiuszi csomó nem átvágásra, hanem kibogozásra várt. Az eredeti tanulmány megírására a Magyar Rendőr című hetilap 1965.02.25.-én megjelent XIX. évfolyam 9. száma sarkallt.

A jó pap is holtig tanul. Meglepődtem saját magamon is, hogy ennyire elkerülte korábban a figyelmemet jó pár fontos dolog, részletek, melyek alaposabb tanulmányozással most felszínre kerültek. A tanulmány megírásához bizony kellett szakirodalmi könyvek, Magyar Közlönyök, Belügyi Közlönyök, Honvédelmi Közlönyök, internetes jogtárak, korabeli szabályzatok átolvasása, kutatása. Sajnos egy két esetben bizonyos jogszabályokat, mely a témához kapcsolódnak nem sikerült fellelnem és áttanulmányoznom, de a számuk legalább ismeretes lesz.

A megoldás egyik kulcsa az évszám: 1965. Miért? Ekkor van 20 éve, hogy Magyarországot „felszabadították” a német uralom alól, az államhatalom különös jelentőséget tulajdonítva 1945-től datálja a demokrácia avagy a „népi” demokrácia hatalmát Hazánkban. Ideológiai, politikai és történelmi szempontok szerinti nézet ez. De a korszellemet nem most, hanem akkor írták.

Valójában egy új korszak kezdete 1945, de reményteljesen indul, köztársasági államforma jön létre. Minden nézetű népképviselőt jelen van, de a baloldali – erősen szovjet támogatású és irányított – Magyar Kommunista Párt (egyesülve 1948-ban a Szociáldemokrata Párttal új

néven: Magyar Dolgozók Pártja) 1949-ben teljesen átveszi minden téren a hatalmat és bevezeti a Népköztársasági államformát teljesen a Szovjet minta alapján.

Az államhatalom 1945 – 1989 között egyre fokozatosabban különböző és gyarapodó számú kitüntetésekkel, jelvényekkel ismerte el a fegyveres szervek hivatásos, továbbszolgáló állományában dolgozók szolgálatát, érdemeit, munkáját.

II. Szolgálati Érdemérem 1964

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 23. számú törvényerejű rendelete a fegyveres testületek tagjainak kitüntetésére vonatkozó rendelkezések módosításáról szól (Magyar Közlöny 1964. október 11.-i 63. szám). A **Szolgálati Érdeméremet** a Minisztertanács a 2027/1964. (X.11) határozatával a fegyveres testületek hivatásos és továbbszolgáló állományú tagjai részére az állományban ténylegesen eltöltött évek, eredményes szolgálat illetve repült órák elismeréseként – az illetékes miniszterek adományozásával – alapította.

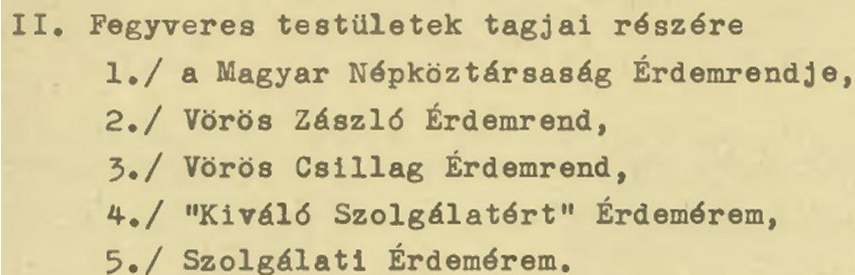
Az adományozáshoz a hivatásos és további szolgálatban 1945. január 01. óta eltöltött éveket vették számításba, tényleges 10, 15, 20, 25 év szolgálat és 200, 350, 550, 800 óra után.

Mit jelent, hogy „tényleges”? Nincs karkedvezmény, plussz szorzóval (1,5) megállapított év hanem az eltöltött szolgálati éveket az adott személy teljesen leszolgálta napra pontosan és a repült órákat teljesítette.

Azonnal tisztáznunk kell, hogy 1953-ban szintén alapítanak egy Szolgálati Érdeméremet ami nem azonos az 1964-es alapításával, hanem kvázi jogelődje. Mivel 1949-ben Magyarország Népköztársaság lesz, a teljes kitüntetésrendszere lecserélésre kerül. Az 1945 – 1949 között alapított kitüntetések 90%-a lecserélődik, továbbiakban nem adományozható de viselhető létformában fennmarad. A fegyveres testületek kiemelt jelentőséget kapnak, számukra külön kitüntetéseket is alapítanak.

A Minisztertanács 1953. február 17.-én megtartott ülésén a 476. számú jegyzőkönyv 4. napirendi pontjában tárgyalta 476/4/1953. szám alatt az egyes kitüntetések alapításáról és előterjesztés a Népköztársaság Elnöki Tanácsához a Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek alapszabályairól szóló törvénytervezetet valamint a 1019/1953/III.24/ számú a fegyveres testületek hivatásos tagjai, tisztjei és tábormokai kitüntetéséről határozat tervezetet.

A törvénytervezet 1.§.-ban a fegyveres testületek tagjai számára alapítani kívánt kitüntetések között van a Szolgálati Érdemérem.

II. Fegyveres testületek tagjai részére

- 1./ a Magyar Népköztársaság Érdemrendje,
- 2./ Vörös Zászló Érdemrend,
- 3./ Vörös Csillag Érdemrend,
- 4./ "Kiváló Szolgálatért" Érdemérem,
- 5./ Szolgálati Érdemérem.

01. kép – az előterjesztés javaslata az 5 kitüntetésre

A kitüntetések alapszabályaiban rögzítik azt is, hogy nem csak személyeknek adományozhatóak, és azt is hogy mit kell teljesíteni azok kiérdemléséhez:

/2/ A fegyveres testületek tagjai részére rendszeresített érdemrendekkel kitüntethetők a fegyveres testületek kimagasló eredményeket felmutató tanintézeteti és akadémiái is.

02. – kép adományozhatóság javaslati részlete

/1/ A Magyar Népköztársaság kitüntetései azoknak a személyeknek adományozhatók - külön polgári és külön a fegyveres testületek tagjai részére - akik a Magyar Népköztársaság érdekeinek szolgálatában és azok elősegítésében, a szocializmus építése terén kimagasló érdemeket szereztek.

03. – kép a NET kitüntetését kik és miért kaphatják

Az alapszabályban az elfogadott kitüntetés éremtestjének és szalagjának leírása is megtalálható, de ezek általában nem pontosan azokkal a méretekkel készültek el:

A Szolgálati Érdemérem jelvénye 36 mm. átmérőjű bronzból készült érem, benne dombornyomásban a Magyar Népköztársaság 30 mm. átmérőjű címere. A Szolgálati Érdemérem háromszögletű mélyvörös fentről lefelé húzódó, egymástól 8 mm-re lévő három, 3 mm. széles fehér alapon húzódó piros-fehér-zöld sávval ellátott szalagon viselhető.

04. kép – a Szolgálati Érdemérem leírása 1953

A kitüntetést az 1953. évi V. törvény alapította és a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa adományozta 1964. november 1.-ig.

05. kép – Szolgálati Érdemérem 1953-as típus

A Minisztertanács a fegyveres testületek hivatásos tagjai, tisztjei és tábormokai kitüntetéséről szóló 1019/1953. (III. 24.) MT határozattal kitüntetni kívánta azokat, akik meghatározott időn keresztül megszakítás nélküli eredményes szolgálatukkal hozzájárultak a Magyar Néphadsereg, Államvédelmi Hatóság, Rendőrség, Tűzrendészet, Légoltalom harci, politikai és erkölcsi megszilárdításához (*Magyar Közlöny 1953. március 24. i 9. szám*).

Az alapító okirat szerint a **Szolgálati Érdemérem** 10 év szolgálati idő után járt volna, de ez a történelem ismeretében irreleváns, a folyamatos szolgálati időt a szabályozó szerint 1948. január 01. napjától számították. A honvédelmi miniszter, az Államvédelmi Hatóság vezetője, a belügyminiszter a kitüntetésre azt terjeszthette elő, aki szolgálati ideje alatt érdemes munkájával tanújelét adta a Magyar Népköztársaság ügye iránti hűségének és odaadásának.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1954. július 6.-n kelt 1954. évi 7. számú határozata módosítja az 1953. évi 5. számú határozatot (*Magyar Közlöny 1954. július 25.-i 50. szám*). A módosítás az éremrészt teljes mértékben érintette:

SZOLGÁLATI ÉRDEMÉREM jelvénye:
36 mm átmérőjű kör alakú, ezüstszerű babérkoszorú, melynek közepén világoskék zománc alap van. A világoskék alap felső szélén a Magyar Népköztársaság aranszínű 12 mm átmérőjű zománczott címere van. A címer alatt kettő darab keresztbefektetett ezüstszerű géppisztoly van. A babérkoszorút az alján függőleges zománc nemzetiszínű szalag szeli át.

06. kép – a módosított Szolgálati Érdemérem leírása 1954

Az 1953-as típusú jelvényeket becserélték az 1954-es típusúakra, az 1953-as típust nem is lehetett a továbbiakban viselni egész alakban.

Az új államcímer megjelenésével 1957. május 23.-tól szintén meg kellett változtatni az éremtest tartalmát. Leírásában az éremtest egy betűnyit nem változott, az 1949-es államcímet cserélték le az 1957-es államcímerre.

07.kép - Szolgálati Érdemérem 1954-es típus

08.kép - Szolgálati Érdemérem 1957-es típus

Rá kellett jönniük 1963-ban, hogy 10 év eltelt és mindjárt itt van a tényleges szolgálatban eltelő 15 év és 5 évenként az újabb és újabb. Mivel a Szolgálati Érdemérem 1957-es típusa még a Rákosi korszakban alapított változata, az államcímer kicserélődött, ezért valami másat, újat kellett tervezni. Ennek okán több tervezet és mintadarab is készült, melyből kiválasztották az alapításkori elfogadott darabot.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 21/1964. számú határozata a Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek alapszabályairól (*Magyar Közlöny 1964. október 11.-i 63. szám*) például már nem tartalmazza azaz megszüntette a Szolgálati Érdemérmét a Népköztársaság Elnöki Tanácsa által adományozott kitüntetések közül.

Az 1964 alapítású érem kerek formájú, 36 mm átmérőjű. Közepén dombornyomással két keresztbe fektetett géppisztoly van, amelyet felül nyitott babérkoszorú övez. Felül a babérkoszorú nyitott részén dombornyomással a tünteti fel a leszolgált évek számát. Az évszám felett az 1957-es államcímér van, amely 4 mm átmérőjű. Az érem vastagság 3 mm, anyaga aranyozott tombak, a dombornyomások 0,3 mm magasságúak.

A repült órák tekintetében az eltérés, hogy keresztbe fektetett két géppisztoly helyett egy deltaszárnyú vadászpilóta repülőgép látható. Az érem hátoldala sima, felirat, dombornyomás nélküli. Az érem tetején szagittális fül van függesztőkarikával.

A háromszögű szalag, amelynek két szélén 1 mm-es fehér, 3 mm-es nemzeti színű és 1 mm-es fehér csík van. A szalagot kívülről 5 mm-es vörös szegély övezi.

A szalag belső színei: 10 évesnél és 200 repült óránál sárga, 15 évesnél és 350 repült óránál lila, 20 évesnél és 550 repült óránál kék, 25 évesnél és 8000 repült óránál fehér. Ez az alapításkori megállapított szolgálati évek és repült órák szerinti.

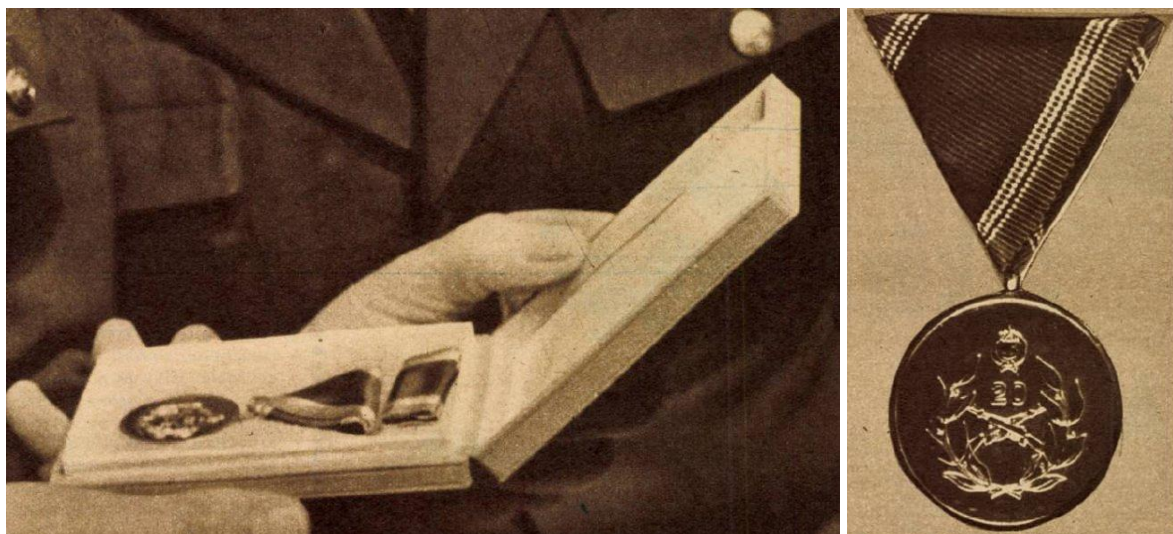

09. – 10. kép Grafikai ábrázolás szolgálati évek szerint és repült órák szerint. (A *Magyar Népköztársaság kitüntetési című könyv a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában 1979-ben*)

A Rendőrségnél, a Karhatalomnál, a Határőrségnél és a Kormányőrségnél is voltak szolgálati légi járművek. Helikopterek, egy vagy két motoros merev szárnyú repülőgépek voltak használatban. A BM Kormányőrségnek nem voltak rendszeresített repülőeszközei, de az állományban lévő pilóták kapták meg a repülésért járó érdemérmét. Tény, hogy a repült órák után járó érdemérem nem csak a Honvédelmi Minisztérium alá tartozó Magyar Néphadsereg, hanem a Belügyminisztérium és Igazságügyi Minisztérium által is volt adományozható az alájuk tartozó szervek személyi állományának részére.

Szintén felmerül a kérdés, hogy 20 év telt el 1945 óta akkor a 25 év után járó miért is tesz be az alapító okiratba. Praktikus, ésszerű és konzekvens. Öt év múlva, azaz 1970-ben módosítani kellene az alapító okiratot. Véleményem szerint óvatossággal voltak az elvtársak, mert így minden 5 évenként módosítani is kellett az alapító okiratot, beemelve a megemelkedett évek és repült órák számát. Óvatossággal voltak, mert 5 évben számoltak, mint az „5 éves terv”-ek

alkotásánál és hát ki tudja mi lesz 5 év múlva, repülni meg ki tudja megmondani mennyi lesz a fokozatosan elért szám az évek előre haladtával.

11. – 12. kép - A Szolgálati Érdemérem 20 év után járó kitüntetés dobozában.

13. – 14. – 15. kép – Szolgálati Érdemérem 10, 15, 20 év után (1964)

16. – 17. kép – Szolgálati Érdemérem éremtest előlap és hátlap (1964)

III. Szolgálati Érdemérem 1965

Átgondolhattak a döntéshozók egy pár dolgot. A Magyar Forradalmi Munkás – Paraszt Kormány 1965. szeptember 16.-i üléséről készült 00324/TÜK/1965. számú 323. jegyzőkönyv szerint az 5. napirendi pontban foglalkoztak a fegyveres testületek részére alapított kitüntetések módosításáról.

5./	00316	A fegyveres testületek részére alapított kitüntetés módosítása.
	<u>A határozat száma:</u>	2024/1965.(IX.19.) Korm.hat.
	<u>A határozat tárgya:</u>	A fegyveres testületek tagjai részére alapított kitüntetésekről szóló 2027/1964.(X.11.) Korm. számú határozat módosításáról.

18. kép – A kormányülés 5. napirendi pontja

A Honvédelmi miniszter, a Belügyminiszter és az Igazságügyminiszter TÜK 00/3116/31 számon kezelt együttes előterjesztést tesz a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormányhoz a fegyveres testületek részére alapított kitüntetés módosítására:

I.

Az egységes kitüntetési rendszer kialakítása céljából a fegyveres testületek tagjainak kitüntetési rendje a múlt év novemberében került szabályozásra. A végrehajtás során a következő probléma merült fel:

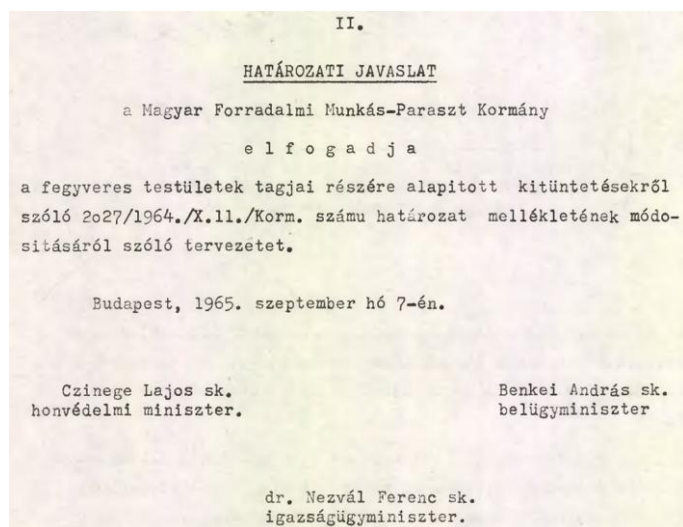
A fegyveres testületek hivatásos és továbbszolgáló állományú tagjai részére a szolgálati évek elismerésül alapított "Szolgálati Érdemérem" jelvényének technikai színvonala lényegesen alacsonyabb, mint az Elnöki Tanács által – ugyan ilyen jogcímen - korábban adományozott kitüntetéseké, ami rossz hatást váltott ki az érintettek körében.

Ez a körülmény szükségessé teszi, hogy a "Szolgálati Érdemérem" jelvénye erkölcsi jelentőségének megfelelő, magasabb technikai színvonalon kerüljön kivitelezésre.

Ezért a következő előterjesztést tesszük:

A "Szolgálati Érdemérem" 1966. április 4-től kezdődően új technikai kivitelezésben kerüljön adományozásra. Az 1964. november 1. napja után adományozott "Szolgálati Érdemérem" kitüntetést 1966. július 1-ig az új mintájú kitüntetésre kell kicserélni.

MELLÉKLET: 1 . számú a fegyveres testületek tagjai részére alapított kitüntetésekről szóló 2027/1964./X.11./ Korm. számú határozat /:Tervezet.:/”

19. kép – A kormányülésen előkészített határozati javaslat

Ennek következménye képpen a Minisztertanács a 2024/1965.(IX.19.).Mt. számú határozatával a **Szolgálati Érdeméremet** a következők szerint módosította:

Jelvénye kerek, 40 mm átmérőjű, amelynek szélén vörös zománcú alapon aranyozott betűkkel „A HAZA FEGYVERES SZOLGÁLATÁBAN” felirat van. Ezen belül a 30 mm átmérőjű, körben futó zöld zománcú babérkoszorú van, melynek felső részén helyezkedik el a Magyar Népköztársaság 10 mm átmérőjű zománcozott államcímere. A címer alatt 8 mm vörös zománcozott szalagon található az arany színű évszám – 10, 15, 20, 25 –, amely után a kitüntetést adományozzák. Az érem 1,6 mm, a zománcozott dombornyomások 1,2 mm vastagságúak. Az érem tetején szagitális fül van függesztőkarikával.

20. – 21. kép - Grafikai ábrázolás a szolgálati évek után járó és grafikai ábrázolás a repült órák után járó Szolgálati Érdeméremről. (A Magyar Népköztársaság kitüntetési című könyv a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában 1979-ben)

A repült órák után adományozható érem az évektől adományozhatóétól az alábbiakban tér el: Felirat „A HAZA FEGYVERES SZOLGÁLATÁÉRT”. A zománcozott vörös szalagon a lerepült órák száma: 200, 350, 550, 800 óra van feltüntetve. A zománckoszorún alul középen 15 mm nagyságú, deltaszárnyú plasztikus repülőgép van. Az érem tetején szagitális fül van függesztőkarikával.

Az új formátumú kitüntetéseket 1966. április 04.-től adományozták, a korábban kiadott Szolgálati Érdemérmeket 1966. július 01.-ig új típusúra cserélték ki.

Az érdemérem szalagjának belső színe a 15 évesnél és 350 repült óránál téglavörös lett. Az érdemérem szalagjának belső színe 1975-től a 30 évesnél és az 1500 repült óránál lila, 35 évesnél és a 2000 repült óránál almazöld lett.

A szolgálati évek és a repült órák növekedésével a szalagok belső színei is megváltoztatásra kerültek. Az alábbi táblázatokban az idő múlásával járó szalagszín változások láthatóak.

A 2013/1966. (VII. 6.) Minisztertanácsi határozat kiterjesztette a Munkásörség társadalmi állománya részére az adományozhatóságot, 1967. februárjában a Munkásörség fennállásának 10 évfordulóján adták át először. A 2008/1969. (IV. 24) Minisztertanácsi határozat a Munkásörség hivatásos és társadalmi tagjai részére is kiterjeszti az adományozhatóságot.

2003/1975.(II.14.) Minisztertanácsi határozatban módosítják a 2027/1964.(X.11.) Minisztertanácsi határozatot, a Szolgálati Érdemérem adományozását az összes fegyveres

testületben szolgálók számára adományozhatóvá teszik. Ekkor két - két fokozattal egészítik ki, a 30 és 35 év valamint az 1500 és 2000 repült órák után járóval.

Sok kitüntetési jogszabály módosítottak 1984-ben, így az 1984. évi 18. törvényerejű rendelet új kitüntetések alapításáról és az állami kitüntésekről szóló 1976. évi 3. törvényerejű rendeletet módosítja, a 20/1984. NET határozat a 2/1976. és a 3/1976. NET határozatokat módosítja, a 1017/1984. (V. 27.) Minisztertanácsi határozat a 1019/1966. (IX. 6.) Kormány határozatot módosítja, ...

A Szolgálati Érdemérem 1984-től ejtőernyős ugrások által is megkaphatóvá vált. Az érem annyiban változik, hogy a vörös zománcozott szalagon található „..... UGRÁS” felirat, alatta a koszorún is túlnyúló ejtőernyő van. A körfelirat „A HAZA FEGYVERES SZOLGÁLATÁÉRT”. Az ugrások száma: 500, 1000, 1500, 2000, 2500, 3000, 3500. A szalagsávok színe megegyezik a repült órák után járóéval az 1984-es állapot szerint.

22. – 23. – 24 – 25. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 10 év, 15 év, 20 év, 35 év szolgálat után

26. – 27. – 28. – 29. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 30 év, 35 év, 40 év, 45 év szolgálat után

30. – 31. – 32. – 33. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 200, 350, 500, 550 repült órák után

34. – 35. – 36. – 37. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 800, 1000, 1500, 2000 repült órák után

38. – 39. – 40. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 2500, 3000, 3500 repült órák után

Az alábbi táblázatokban a Szolgálati Érdemérem szalagok színének változásai követhetők nyomon az évszám szerinti módosítások és a szolgálati évek, repült órák szerint:

Évek szerint

	10 év	15 év	20 év	25 év	30 év	35 év	40 év
1964	sárga	lila	kék	fehér	-	-	-
1965	sárga	téglavörös	kék	fehér	-	-	-
1975	sárga	téglavörös	kék	fehér	lila	almazöld	-
1984	sárga	téglavörös	kék	fehér	lila	almazöld	alumínium szürke

Repült órák száma szerint

	200 óra	350 óra	550 óra	800 óra	1500 óra	2000 óra
1964	sárga	lila	kék	fehér	-	-
1965	sárga	téglavörös	kék	fehér	-	-
1975	sárga	téglavörös	kék	fehér	lila	almazöld

	500 óra	1000 óra	1500 óra	2000 óra	2500 óra	3000 óra	3500 óra
1984	sárga	téglavörös	kék	fehér	lila	almazöld	alumínium szürke

Az 1984-es módosítást követően 10 – 40 évig terjedő szalagsáv sor így néz ki.

41. kép – rekonstruált szalagsáv sor

IV. Honvédelmi Érdemérem 1965

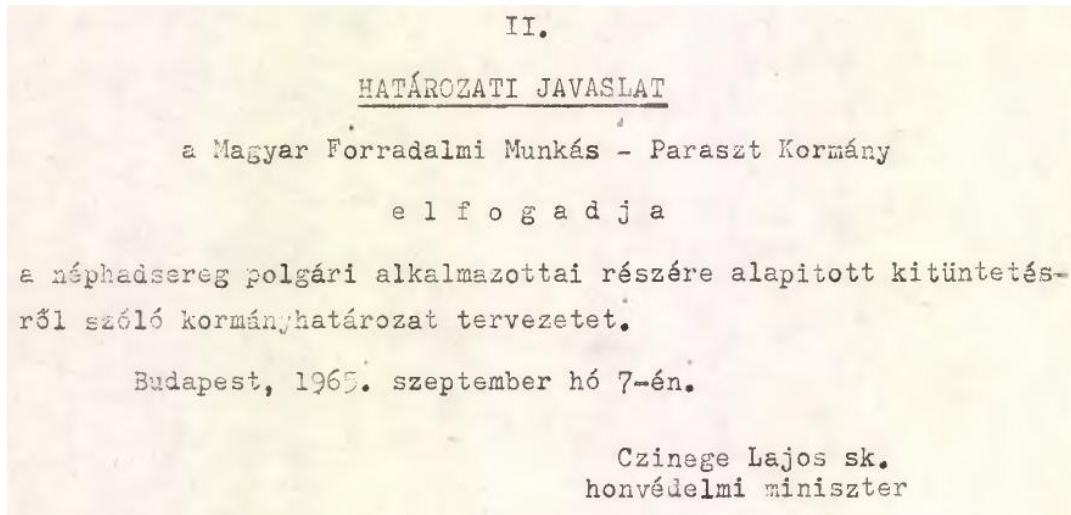
Lényegében véve a logikai csavar most következik. A Magyar Forradalmi Munkás – Paraszt Kormány 1965. szeptember 16.-i ülésén a Szolgálati Érdemérem tartalmi, formai megváltoztatása mellett eldöntötték az 1964-es Szolgálati Érdemérem átalakításával a **Honvédelmi Érdemérem** alapítását. A Minisztertanács a Néphadseregben, valamint más szerveknél közvetlenül a honvédelem érdekében dolgozó polgári személyek meghatározott időn át – megszakítás nélkül – végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként alapította a 2025/1965. (X. 19.) számú határozatával.

A Honvédelmi Miniszter indokolása szerint:

„A néphadsereg hivatásos és továbbszolgáló állományú tagjainak kitiüntetési rendjével összefüggésben bizonyos feszültség jelentkezik a néphadsereg polgári alkalmazottainak körében. Ez abban jut kifejezésre, hogy amíg a hivatásos állományúak szolgálati évei látható elismerése kitiüntetés formájában is megtörténik, addig a néphadsereg polgári alkalmazottai ilyen elismerésben, még folyamatos kiemelkedő tevékenység esetén sem részesülnek.

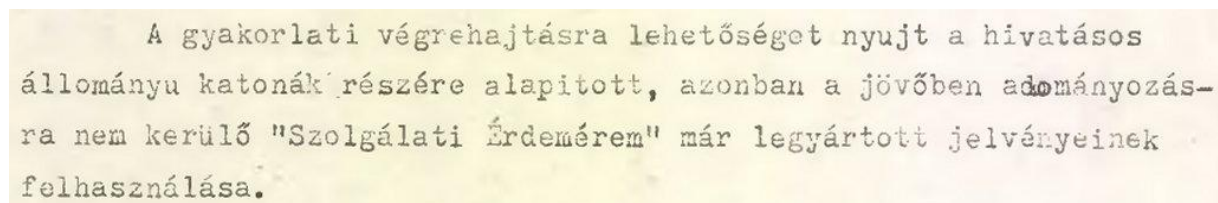
A néphadsereg polgári alkalmazottainak beosztásukkal járó fokozottabb megkötöttsége és igénybevétele indokolté teszi, hogy feloldjuk ezt a feszültséget oly formában, hogy egyúttal fokozzuk polgári alkalmazottainkban a néphadsereghez való tartozás érzését, csökkentsük a fluktuációt, elősegítsük a törzs gárda erősödését.

Emellett indokolt annak lehetővé tétele is, hogy a honvédelmi miniszter, a néphadsereg polgári alkalmazottaival azonos feltételek mellett, más szerveknél közvetlenül a honvédelem érdekében dolgozó polgári személyeket is - esetenként - kitüntetésben részesíthesse."

42. kép – a Honvédelmi Emlékérem elfogadásának határozati javaslata

Az előterjesztésben a Honvédelmi Miniszter javaslatot tesz az 1964-es Szolgálati Érdemérem kvázi újra felhasználását a Honvédelmi Érdeméremhez:

43. kép – a javaslatban szereplő korábbi éremtestek felhasználása

A kitüntetés a Néphadsereg szolgálatába, illetőleg a honvédelem érdekében – 1945. január 01.-
óta – kifejtett folyamatos, kiemelkedő munkáért adományozható. Az érdeméremnek 10, 15, 20,
25 évet feltüntető fokozata volt.

Az érem kerek formájú, 36 mm átmérőjű. Közepén dombornyomással két keresztbe fektetett
géppisztoly van, amelyet felül nyitott babérkoszorú övez. Felül a babérkoszorú nyitott részén
dombornyomással a folyamatos kiemelkedő tevékenység idejét jelző évszám
dombornyomással van feltüntetve. Az évszám felett az 1957-es államcímér van amely 4 mm
átmérőjű. Az érem vastagság 3 mm, anyaga aranyozott tombak, a dombornyomások 0,3 mm
magasságúak. Az érem hátoldalán „HONVÉDELMI ÉRDEMÉREM” felirat. Az érem tetején
szagittális fül van függesztőkarikával. A kitüntetést első ízben 1966. április 04.-én
adományozták.

A visszacserélt darabok esetében a hátoldalba belegravírozták a feliratot és így adományozták,
később dombornyomással készült.

A háromszögű szalag, amelynek két szélén 1 mm-es fehér, 3 mm-es nemzeti színű és 1 mm-es fehér csík van. A szalagot kívülről 5 mm-es vörös szegély övezi. A szalag belső színei: 10 évesnél sárga, 15 évesnél téglavörös, 20 évesnél kék, 25 évesnél fehér.

44. – 45. kép - Grafikai rajzok a Honvédelmi Érdemérem egész alakban és az éremtest hátoldala

46. kép – vésett feliratozás

47. kép – dombornyomásos feliratozás

A Minisztertanács a 2007/1978. (II. 1). határozatával a 2025/1965. (IX. 19.) Minisztertanácsi határozatát kiegészítette azzal, hogy 30 és 35 év után is adományozható. A 30 évesnél a szalag narancssárga, a 35 évesnél lila lett. Az 1984-es módosítással a 40 évesnél a szalag színe szürke lett.

Az alábbi táblázatban a Honvédelmi Érdemérem szalagok színének változásai követhetők nyomon az évszám szerinti módosítások szerint:

	10 év	15 év	20 év	25 év	30 év	35 év	40 év
1965	sárga	téglavörös	kék	fehér	-	-	-
1978	sárga	téglavörös	kék	fehér	narancssárga	lila	-
1984	sárga	téglavörös	kék	fehér	narancssárga	lila	szürke

V. Érdekességek

Az 1964-es típusú Szolgálati Érdeméremnél:

- az alapító okirat 36 mm átmérőjű, kerek formáról ír az éremnél. A Makai Ágnes – Héri Vera : Kereszt, érem, csillag (2002-ben jelent meg) 36,5 mm-t, a Bodrogi Péter – Molnár József – Zeidler Sándor : Nagy Magyar Kitüntetéseknév (2005 jelent meg) az alapító okirat szerinti 36 mm-t.
- az alapító okirat 4 mm átmérőjű 1957-es államcímerről ír. A Bodrogi Péter – Molnár József – Zeidler Sándor : Nagy Magyar Kitüntetéseknév (2005 jelent meg) 6 mm átmérőjűről.

A 0,5 mm eltérés az érem átmérőjének esetében gyártás technológiailag is nagynak mondható, de az államcímér esetében a 2 mm eltérés már óriásinak. Ezt e verető újra és újabba készítésével is magyarázhatnánk.

Az első típusú (1964-es alapítás szerinti) Szolgálati Érdeméremet a Belügyminisztérium fegyveres szerveinek tagjai számára 1965. februárjában kezdték átadni ország szerte.

48. kép - A Budapesti Rendőr-főkapitányság ünnepségén Dr. Sós György rendőr vezérőrnagy, Budapesti Rendőrfőkapitány adja át a kitüntetéseket és az okiratokat

49. kép – Pest Megyei Rendőr-főkapitányság ünnepségén egy rendőr főtörzsőrmester nézegeti az átvett kitüntetést.

Nagyon sok kitüntetésnek vannak mintadarabjai. A grafikai rajz, a tervező által elkészített rajz sok esetben nem tudja prezentálni egy kézzel fogható darab látványát, érzésvilágát. Ezért több mintadarab is készül egy elfogadott rajz alapján, melyek valamilyen részletformában – alaki, szín ..... – eltér egymástól.

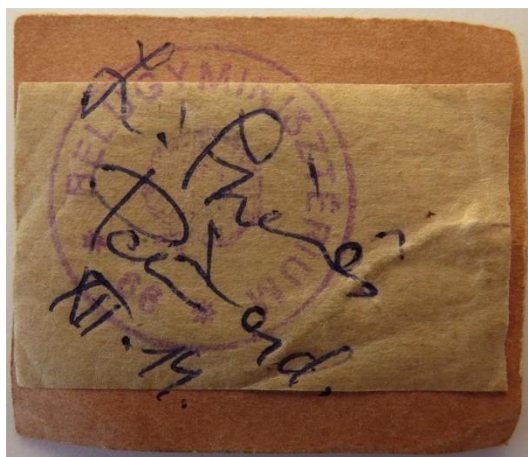
50. – 51. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (15 év után) minkét oldala, fehér alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel

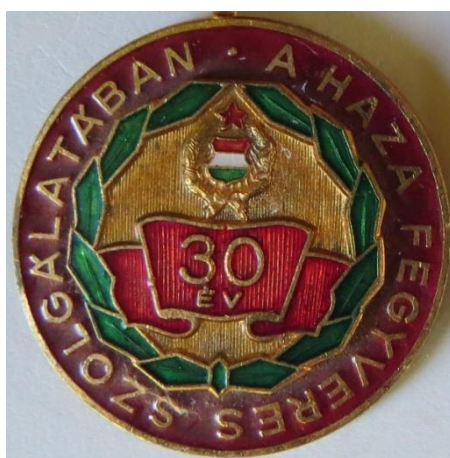
52. – 53. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (10 év után) minkét oldala, vörös alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel

54. – 55. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (15 év után) minkét oldala, vörös alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel

56. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarabjának hitelesítő címkéje a Belügyminisztérium részére

57. kép – Fordítva helyezték fel az éremtestre a tartó karikát és a belső részt

A gyűjtői szakmai köröket megosztó kitüntetés a Szolgálati Érdemrend 45 év szolgálat után járó fokozatának létjogosultsága. Az évek elteltével 1989. október 23.-ig a 30, 35, 40, 45 év után járó is megjelenik a sorban. Sokan kétséggel fogadták, hogy létezhet a 45 év után járó. Az első komoly bizonyítékom ennek a kitüntetésnek a létezésére, hogy dr. Horváth István belügyminiszter 1989. április 28.-án a Belügyminisztériumban megtartott parancsnoki értekezleten nyugállományba vonulása alkalmából Ladvánszky Károly rendőr altábornagy – Országos Rendőr-főkapitányság Vezetője – belügyminiszter helyettes részére a Vörös Zászló Érdemrend és Szolgálati Érdemérem 45 év után kitüntetést adta át.

ki, valamint aranyóra emléktárgyat adományozott neki.	adományozta neki. A belügyminiszter Ladvánszky Károly altábornagyot a Szolgálati Érdemérem 45 éves fokozatával tüntette ki, s aranyóra emléktárgyat adott át neki.
A Minisztertanács, érdemei elismerése mellett, nyugállományba vonulása miatt Ladvánszky Károly altábornagyot felmentette belügyminiszter-helyettesi beosztásából. Ebből az alkalomból az Elnöki Tanács a Vörös Zászló Érdemrendet	A Minisztertanács, érdemei elismerése mellett, nyugállományba vonulása miatt Kiss Sándor vezér-

58. kép – Ladvánszky Károly megkapja a Szolgálati Érdemrend 45 év fokozatát, Magyar Rendőr 1989.05.06.-i 18. szám

A Szolgálati Érdemérem utóélete 1989. október 23.-a után:

Az 1990 előtt alapított kitüntetések egész alakban nem lehetett viselni, a szalagsávokban viszont igen. A kutatásaim során tapasztaltam, hogy az 1990-es és 2000-es években a szalagsávokban megtalálható volt a Szolgálati Érdemérem egy vagy több fokozata, a 2010-es évektől viszont egyre ritkábban lehetett vele találkozni. Természetesen az idő előre haladtával fokozatosan eltűnedezik. Egy érdekességet viszont találtam.

A portréfotón Dr. Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagy látható 2022-ben. Állatorvosként kezdett el dolgozni 1971-től a rendőrség állományában de civilként, 1983-ban lesz hivatásos állományú. Ha jól számolok akkor 1990-ig nem kaphatott egyetlen Szolgálati Érdemérmet. A szalagsávján a 10 évtől a 35 évig szerepel a Szolgálati Érdemérem szalagjai. Nyugállományba 2004-ben vonul.

59. kép – dr. Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagy 2022

60. kép – a kinagyított szalagsáv

A megfejtés egyszerű. A Belügyminiszter a 6/1992. (V. 5.)-i rendelettel alapítja többek között a 10 – 20 – 30 tényleges szolgálatban eltöltött évek után a Rendőrségi Szolgálati Jel-et. Dr. Janza Frigyes szalagsávsorán egyik sem látható! Ha a tényleges hivatásos szolgálati idejét számoljuk az 21 év. Ekkor még a hatályos szolgálati törvény szerint 1,5 szorzóval lehetett a ténylegesen eltöltött éveket megszorozni, az Ő esetében 31,5 évre jön ki a matematika. Úgy gondolhatta, hogy akkor ezekkel reprezentálja a szolgálati éveket, de a 35 év után járó szalag mit is keres a sorban, azt nem tudom megfejtteni.

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMET

Felhasznált irodalom, jogszabályok, forrásanyagok:

- Magyar Rendőr 1965.02.25.-i 9. szám
- Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1964. évi 23. számú törvényerejű rendelete a fegyveres testületek tagjainak kitüntetésére vonatkozó rendelkezések módosításáról
- Magyar Közlöny 1964. október 11.-i 63. szám
- Minisztertanács a 2027/1964 (X.11) határozata a fegyveres testületek hivatásos és továbbszolgáló állományú tagjai részére az állományban ténylegesen eltöltött évek, eredményes szolgálat illetve repült órák elismeréseként Szolgálati Érdemérem alapítása
- A Minisztertanács 1953. február 17.-én megtartott ülésének 476. számú jegyzőkönyve
- https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/pdfview2?file=static/documents/mt_44_90/77C120E279BB4EA6573D5DCE01390534.pdf#search=&page=&rnd=54158008845467883
- 1019/1953. (III. 24.) MT határozat a fegyveres testületek hivatásos tagjai, tisztjei és tábormokai kitüntetéséről
- Magyar Közlöny 1953. március 24.i 9. szám
- Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1954. évi 7. számú határozata
- Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1953. évi 5. számú határozat
- Magyar Közlöny 1954. július 25.-i 50. szám
- Népköztársaság Elnöki Tanácsának 21/1964. számú határozata a Magyar Népköztársaság kitüntetéseinek alapszabályairól
- Magyar Közlöny 1964. október 11.-i 63. szám
- A Magyar Forradalmi Munkás – Paraszt Kormány 1965. szeptember 16.-i ülésének 00324/TÜK/1965. számú 323. jegyzőkönyve
- A Honvédelmi miniszter, a Belügyminiszter és az Igazságügyminiszter TÜK 00/3116/31 számon kezelt együttes előterjesztése
- A Minisztertanács 2024/1965.(IX.19.). számú határozata a Szolgálati Érdemérem módosításáról
- A 2013/1966. (VII. 6.) Minisztertanácsi határozat kiterjesztette a Munkásőrség társadalmi állománya részére az adományozhatóságot, 1967. februárjában a Munkásőrség fennállásának 10 évfordulóján adták át először. A 2008/1969. (IV. 24) Minisztertanácsi határozat a Munkásőrség hivatásos és társadalmi tagjai részére is kiterjeszti az adományozhatóságot.
- 2003/1975.(II.14.) Minisztertanácsi határozat a 2027/1964.(X.11.) MT. határozat módosításáról
- Az állami kitüntetésekről szóló 1976. évi 3. törvényerejű rendeletet
- A 20/1984. NET határozat

- 2/1976. NET határozat
- 3/1976. NET határozat
- 1017/1984. (V. 27.) Minisztertanácsi határozat
- 1019/1966. (IX. 6.) Kormány határozatot
- A Minisztertanács 2025/1965. (X. 19.) számú határozata a Honvédelmi Érdemérem alapításáról
- A Magyar Népköztársaság kitüntetései 1979-es kiadású könyv
- Bodrogi Péter – Molnár József – Zeidler Sándor : Nagy Magyar Kitüntetéseknévkönyv (2005)
- Makai Ágnes – Héri Vera : Kereszt, érem, csillag (2002)
- Magyar Rendőr című hetilap 1965. február 25.-én megjelent XIX. évfolyam 9. száma 2. oldal
- Magyar Rendőr című hetilap 1989. május 06.-án megjelent XLII. évfolyam 8. száma, 2.-3. oldal
- Belügyminiszter 6/1992. (V. 5.)-i rendelete

Felhasznált képek:

- 01. kép – az előterjesztés javaslata az 5 kitüntetésre, https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/pdfview2?file=static/documents/mt_44_90/77C120E279BB4EA6573D5DCE01390534.pdf#search=&page=&rnd=54158008845467883
- 02. – kép adományozhatóság javaslati részlete
- 03. – kép a NET kitüntetéseit kik és miért kaphatják
- 04. kép – a Szolgálati Érdemérem leírása 1953
- 05. kép – Szolgálati Érdemérem 1953-as típus, saját gyűjteményi fotó
- 06. kép – a módosított Szolgálati Érdemérem leírása 1954
- 07.kép - Szolgálati Érdemérem 1954-es típus
- 08.kép - Szolgálati Érdemérem 1957-es típus
- 09. – 10. kép Grafikai ábrázolás szolgálati évek szerint és repült órák szerint. A Magyar Népköztársaság kitüntetési című könyv a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában 1979-ben
- 11. – 12. kép - A Szolgálati Érdemérem 20 év után járó kitüntetés dobozában. Magyar Rendőr 1965.02.25.-i 9. szám
- 13. – 14. – 15. kép – Szolgálati Érdemérem 10, 15, 20 év után (1964), saját gyűjteményi fotók
- 16. – 17. kép – Szolgálati Érdemérem éremtest előlap és hátlap (1964), saját gyűjteményi fotók
- 18. kép – A kormányülés 5. napirendi pontja
- 19. kép – A kormányülésen előkészített határozati javaslat
- 20. – 21. kép - Grafikai ábrázolás a szolgálati évek után járó és grafikai ábrázolás a repült órák után járó Szolgálati Érdeméremről, A Magyar Népköztársaság kitüntetési című könyv a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában 1979-ben
- 22. – 23. – 24 – 25. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 10 év, 15 év, 20 év, 35 év szolgálat után, saját gyűjteményi fotók
- 26. – 27. – 28. – 29. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 30 év, 35 év, 40 év, 45 év szolgálat után, saját gyűjteményi fotók
- 30. – 31. – 32. – 33. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 200, 350, 500, 550 repült órák után, saját gyűjteményi fotók
- 34. – 35. – 36. – 37. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 800, 1000, 1500, 2000 repült órák után, saját gyűjteményi fotók
- 38. – 39. – 40. kép – Szolgálati Érdemérem 1965-ös típusok: 2500, 3000, 3500 repült órák után, saját gyűjteményi fotók

- 41. kép – rekonstruált szalagsáv, képszerkesztés
<http://www.hungarianarmedforces.com/szalagsav/szocigenerator/index.html>
- 42. kép – a Honvédelmi Emlékérem elfogadásának határozati javaslata
- 43. kép – a javaslatban szereplő korábbi éremtestek felhasználása
- 44. – 45. kép - Grafikai rajzok a Honvédelmi Érdemérem egész alakban és az éremtest hátoldala, A Magyar Népköztársaság kitüntetési című könyv a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó kiadásában 1979-ben
- 46. kép – Honvédelmi Érdemérem vésett feliratozás, saját gyűjteményi fotó
- 47. kép – Honvédelmi Érdemérem dombornyomásos feliratozás, saját gyűjteményi fotó
- 48. kép – A Budapesti Rendőr-főkapitányság ünnepségén Dr. Sós György rendőr vezérőrnagy, Budapesti Rendőrfőkapitány adja át a kitüntetéseket és az okiratokat, Magyar Rendőr 1965.02.25.-i 9. szám
- 49. kép – Pest Megyei Rendőr-főkapitányság ünnepségén egy rendőr főtörzsőrmester nézegeti az átvett kitüntetést, Magyar Rendőr 1965.02.25.-i 9. szám
- 50. – 51. kép - Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (15 év után) minkét oldala, fehér alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel
- 52. – 53. kép - Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (10 év után) minkét oldala, vörös alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel
- 54. – 55. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarab (15 év után) minkét oldala, vörös alapszínnel, az elfogadottól eltérő számkarakterrel
- 56. kép – Szolgálati Érdemérem 1965 mintadarabjának hitelesítő címkéje a Belügyminisztérium részére
- 57. kép – Fordítva helyezték fel az éremtestre a tartó karikát és a belső részt
- 58. kép - Ladvánszky Károly megkapja a Szolgálati Érdemrend 45 év fokozatát, Magyar Rendőr 1989.05.06.-i 18. szám
- 59. kép – dr. Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagy 2022, <https://belugyiszemle.hu/hu/node/2678>
- 60. kép – a kinagyított szalagsáv